NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secţiunea 1:

Titlul proiectului de act normativ

HOTĂRÂRE

pentru aprobarea Normelor metodologice privind evaluarea performanţei pentru integrarea activităţii de cercetare ştiinţifică şi dezvoltare tehnologică a organizaţiilor de cercetare, precum şi pentru stabilirea criteriilor specifice de desemnare a experţilor evaluatori prevăzute la art. 19 din Legea nr. 25/2023 privind integrarea voluntară a organizaţiilor de cercetare, dezvoltare şi inovare din România în Spaţiul European de Cercetare, precum şi pentru modificarea Ordonanţei Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea tehnologică

Secţiunea a 2-a:

Motivul emiterii actului normativ

2.1 Sursa proiectului de act normativ

Proiectul de hotărâre este promovat la iniţiativa Ministerului Cercetării, Inovării şi Digitalizării, în baza art. 1 alin. (2) şi (3) din Hotărârea Guvernului nr. 371/2021 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Cercetării, Inovării şi Digitalizării, cu modificările şi completările ulterioare, şi în baza art. 19 din Legea nr. 25/2023 privind integrarea voluntară a organizaţiilor de cercetare, dezvoltare şi inovare din România în Spaţiul European de Cercetare, precum şi pentru modificarea Ordonanţei Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea ştiinţifică şi dezvoltarea tehnologică. Proiectul de hotărâre este întocmit cu sprijinul Academiei Române, în conformitate cu prevederile art. 19 alin. (3) din Legea nr. 25/2023.

2.2 Descrierea situaţiei actuale

La solicitarea Guvernului României, prin instrumentul de sprijin pentru politici în cadrul Programului Orizont 2020 (PSF Country), experţii Comisiei Europene au elaborat în anul 2022 Raportul de ţară privind analiza sistemului CDI din România: "*Country review of the Romanian*

research and innovation system. Final report: PSF country" (https://data.europa.eu/doi/10.2777/28266). Analiza s-a desfăşurat în perioada septembrie 2021 – iunie 2022, iar raportul realizat urmăreşte să ofere un sprijin autorităţilor române în dezvoltarea şi implementarea reformelor sistemului CDI.

Raportul oferă un diagnostic la zi al sistemului CDI şi identifică problemele şi provocările acestuia, după care propune un set de 10 mesaje cheie, respectiv 30 recomandări operaţionale.

Diagnosticul sistemului CDI din România urmăreşte cinci subiecte principale: guvernanţa sistemului românesc CDI şi strategiile şi politicile de CDI; condiţiile-cadru pentru cercetarea publică; perspectivele de internaţionalizare ale sistemului românesc de CDI; stimularea parteneriatelor public-privat în cercetare şi rolul fondurilor politicii de coeziune.

Una dintre problemele majore identificate este fragmentarea şi eficacitatea scăzută a sistemului CDI. Raportul menţionează "*supra-fragmentarea*" sistemului şi faptul că "*sistemul nu este de fapt un sistem, ci o constelaţie de instituţii de diferite tipuri şi origini*", care "*nu au fost evaluate în mod corespunzător pentru a-şi clarifica misiunile individuale şi comune şi nici nu au fost reformate pentru a asigura eficienţa în realizarea acestor misiuni*".

Conform datelor publice, în anul 2021 erau active la nivel naţional peste 300 organizaţii publice de cercetare, astfel:

- 46 institute naţionale de cercetare-dezvoltare, din care 43 în coordonarea Ministerului Cercetării, Inovării şi Digitalizării: https://www.mcid.gov.ro/sistemul-de-cercetare/;
- 87 instituţii de învăţământ superior acreditate, aflate în coordonarea Ministerului Educaţiei: https://www.edu.ro/institutii-invatamant-superior;
- 60 institute şi centre de cercetare aflate în coordonarea Academiei Române: https://acad.ro/institutia/cercetare.html;
- 49 unităţi de cercetare aflate în coordonarea Academiei de Ştiinţe Medicale: https://www.adsm.ro/unitati-de-cercetare-pe-platforma-asm-2/;
- 72 entităţi de cercetare-dezvoltare aflate în coordonarea Academiei de Ştiinţe Agricole şi Silvice: https://www.asas.ro/wcmqs/index.html.

Experţii Comisiei Europene au constatat existenţa de organizaţii şi laboratoare cu capacitate de cercetare redusă sau dimensiuni subcritice, cu suprapuneri de domenii de expertiză, situaţie completată de stimulente slabe pentru cooperare şi de mecanisme ineficiente de recompensare a performanţei peste *status-quo*. Centrele şi echipele de cercetare performante coexistă cu cele neperformante, iar organizaţiile publice de cercetare sunt orientate preponderent către nevoile administrative şi financiare, şi mai puţin către rezultatele şi impactul activităţilor de cercetare.

În plus, infrastructurile de cercetare sunt prea puțin conduse conform practicilor *open access*. Utilizarea în comun a infrastructurii de cercetare la nivel național este sugerată ca soluție pentru un sistem CDI subfinanțat, cu personal în scădere.

Prin Planul Național de Redresare și Reziliență (https://mfe.gov.ro/pnrr/), România s-a angajat să implementeze 80% dintre recomandările PSF Country până în trimestrul al II-lea al anului 2026. Planul Național de Redresare și Reziliență, prin Pilonul III - Creștere inteligentă, sustenabilă și favorabilă incluziunii, inclusiv coeziune economică, locuri de muncă, productivitate, competitivitate, cercetare, dezvoltare și inovare, precum și o piață internă funcțională, cu întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri) puternice", Componenta C9 - Suport pentru sectorul privat, cercetare, dezvoltare și inovare, prevede, în cadrul reformei R5 - Sprijin pentru integrarea organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul european de cercetare, următoarele:

- Jalonul nr. 278: "*Intrarea în vigoare a unei legi care încurajează, facilitează și reglementează integrarea voluntară și funcțională și fuzionarea instituțiilor de cercetare din România*";
- Ținta nr. 279: "*Procentul organizațiilor de cercetare care exploatează în comun infrastructură și structuri de cercetare*".

Jalonul nr. 278 a fost îndeplinit prin adoptarea Legii nr. 25/2023, în vigoare de la data de 10 februarie 2023.

În conformitate cu prevederile art. 25 alin. (4) din Legea nr. 25/2023, Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării elaborează și propune proiectul de hotărâre pentru aprobarea normelor metodologice privind evaluarea performanței pentru integrare a activității organizațiilor de cercetare, precum și pentru stabilirea criteriilor specifice de desemnare a experților evaluatori.

În ceea ce privește ținta nr. 279, România și-a propus ca până în iunie 2026, 25% dintre organizațiile de cercetare vor utiliza în comun infrastructură și structuri de cercetare. În plus, România va raporta anual proporția tuturor organizațiilor de cercetare care utilizează în comun infrastructură și structuri de cercetare, așa cum sunt înregistrate în baza de date disponibilă la adresa https://eertis.eu (*Engage in the European Research and Technology Infrastructures System*).

2.3. Schimbări preconizate

În conformitate cu prevederile art. 19 din Legea nr. 25/2023, evaluarea performanței organizațiilor CDI în vederea integrării voluntare se desfășoară în următoarele condiții:

- Evaluarea performanței se realizează în funcție de un set de criterii adaptate domeniului de activitate și specificului organizației de cercetare, respectiv cercetare fundamentală, cercetare aplicativă, dezvoltare tehnologică și inovare. Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării colaborează cu Academia Română pentru elaborarea criteriilor de evaluare în domeniul cercetării fundamentale, fiind consultate: Consiliul Consultativ pentru Cercetare-Dezvoltare și Inovare, Consiliul Național al Cercetării Științifice, Academia Română și academiile de ramură, Consiliul Național al Rectorilor, alte instituții cu competențe în domeniu.
- La nivelul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării se constituie o comisie de evaluare formată din 28 membri, selectați în baza metodologiei de concurs, elaborată de MCID și numiți prin ordin de ministru. Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării întocmește regulamentul de organizare și funcționare al comisiei de evaluare.
- Organizațiile de cercetare vor fi evaluate de echipe formate din 3 experți evaluatori independenți, selectați de Comisia de evaluare.
- În funcție de punctajul final obținut în urma evaluării, organizația de cercetare este încadrată într-una dintre următoarele clase de performanță: clasa I – organizații de cercetare înalt performante, clasa a II-a – organizații de cercetare cu performanțe medii sau clasa a III-a – organizații de cercetare cu performanțe slabe.
- Organizațiile de cercetare încadrate în clasele de performanță I și a II-a sunt considerate acreditate în sensul art. 33 din Ordonanța Guvernului nr. 57/2002, cu modificările și completările ulterioare, și se pot integra cu alte organizații de cercetare, indiferent de clasa de performanță.
- Organizațiile de cercetare încadrate în clasa a III-a de performanță sunt obligate să ia măsuri în vederea creșterii performanței fie prin integrarea cu organizații de cercetare încadrate în clasa I sau a II-a de performanță, fie prin implementarea unui plan de transformare.
- Evaluarea performanței este obligatorie pentru toate organizațiile de drept public, respectiv organizațiile de drept privat care doresc să se integreze cu organizații de cercetare de drept public. Organizațiile de cercetare de drept privat vor transmite cererea pentru evaluare Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării în termen de 180 de zile de la aprobarea normelor metodologice.
- Organizațiile de cercetare, încadrate într-una din cele 3 clase de performanță, își păstrează clasificarea în clasa obținută, timp de 5 ani.

- Organizațiile de cercetare încadrate în clasa a III-a de performanță au obligația de a lua măsuri pentru creșterea performanței în termen de 24 de luni, fie prin integrarea cu organizații de cercetare încadrate la clasa I sau a II-a de performanță, fie prin implementarea unui plan de transformare, după care vor fi evaluate din nou.

2.4 Alte informații *)

Nu este cazul.

Secțiunea a 3-a:

Impactul socioeconomic **)

3.1 Descrierea generală a beneficiilor și costurilor estimate ca urmare a intrării în vigoare a actului normativ

Evaluarea performanței organizațiilor de cercetare va crea cadrul necesar pentru integrarea voluntară a acestora în conformitate cu prevederile Legii nr. 25/2023, îndeplinind în același timp angajamentul României față de Comisia Europeană prin Planul Național de Redresare și Reziliență, respectiv raportul de țară PSF, estimându-se următoarele beneficii:

- *evaluarea unitară la nivel național a tuturor categoriilor de organizații de cercetare* (cf. recomandării PSF nr. 4.1): radiografia sistemului de cercetare fragmentat, constituită din suma profilurilor reale la zi ale tuturor organizațiilor de cercetare, va reprezenta punctul de plecare și nivelul de referință atât pentru evoluția ulterioară a acestuia, cât și pentru adaptarea politicilor publice în domeniu.
- *valorificarea oportunităților de integrare voluntară* (cf. recomandărilor PSF nr. 4.1, 5.1): în urma evaluării performanței, organizațiile vor putea identifica și valorifica oportunitățile de integrare voluntară în vederea reducerii numărului de structuri redundante (cu activitate în același domeniu) sau integrarea structurilor complementare (cu activitate în domenii sinergice).
- *utilizarea în comun a infrastructurii de cercetare* (cf. recomandărilor PSF nr. 7.1, 7.3): integrarea voluntară va încuraja creșterea gradului de utilizare în comun a infrastructurii de cercetare.
- *stimularea performanței organizațiilor CDI* (cf. recomandărilor PSF nr. 5.3, 10.2)*: se va acorda sprijin financiar sub forma unei finanțări instituționale de bază suficiente iar în urma procesului de evaluare a performantei pentru integrare,* organizațiile de cercetare încadrate în clasa I de performanță, vor beneficia de finanțare dedicată – minimum 25% din fondurile alocate competițiilor de proiecte din Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare IV.

- *asigurarea finanțării constante a cercetării pe termen lung* (cf. recomandării PSF Country nr. 2.1, 10.2): MCID a elaborat un program specific care va fi inclus în PNCDI IV, cu un buget anual de minimum 5% din bugetul PNCDI pe respectivul an, prin care organizațiile de cercetare rezultate în urma integrării în una dintre formele prevăzute la art. 3 alin. (1) lit. a) sau b) din Legea nr. 25/2023, respectiv institutele naționale de cercetare-dezvoltare și instituțiile de învățământ superior care s-au integrat în forma prevăzută la art. 3 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 25/2023 pot beneficia de o finanțare adițională de performanță acordată în sistem competitiv.
- *integrarea în Spațiul European de Cercetare* (cf. recomandării PSF nr. 5.1): evaluarea obligatorie a performanței în vederea integrării voluntare va determina o resetare a misiunii și obiectivelor organizațiilor din sistemul CDI public pe baze noi, care favorizează alinierea la tendințele internaționale în domeniu și integrarea în Spațiul European de Cercetare.

În plus, proiectul de hotărâre sprijină măsurile de eficientizare a cheltuielilor publice în sistemul CDI național prin:

- reducerea numărului de organizații de cercetare prin: integrarea organizațiilor de cercetare cu performanțe medii sau ridicate, integrarea organizațiilor CDI cu performanțe slabe (clasa a III-a de performanță) cu organizații CDI cu performanțe medii sau ridicate, respectiv desființarea organizațiilor cu performanțe slabe;
- reducerea numărului de posturi redundante în organizațiile CDI, având în vedere că în urma fuziunii unor organizații de cercetare, numărul total de posturi pentru personalul de conducere și pentru personalul tehnic, economic și administrativ în entitatea nou creată nu va depăși numărul de posturi de acest tip care există într-o singură organizație de cercetare dintre cele care fuzionează.

3.2 Impactul social

Integrarea voluntară a organizațiilor de cercetare, cu toate beneficiile estimate, va crește performanța sistemului național CDI și atractivitatea acestuia pentru o carieră în cercetare, contribuind astfel la reducerea fenomenului *brain-drain* în domeniu.

3.3 Impactul asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale omului

Nu este cazul.

3.4 Impactul macroeconomic

3.4.1 Impactul asupra economiei și asupra principalilor indicatori macroeconomici

Nu este cazul.

3.4.2 Impactul asupra mediului concurențial si domeniul ajutoarelor de stat

Nu este cazul.

3.5. Impactul asupra mediului de afaceri

Evaluarea unitară a performanței organizațiilor de cercetare – atât de drept public, cât și de drept privat – va încuraja parteneriatele între actorii publici și privați, și va facilita creșterea competitivității și transferul tehnologic.

3.6 Impactul asupra mediului înconjurător

Nu este cazul.

3.7 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva inovării și digitalizării

Procesul de evaluare a performanței organizațiilor de cercetare va fi digitalizat. Transmiterea datelor și rapoartelor se va realiza cu ajutorul unor instrumente disponibile online, asigurându-se astfel accesul facil și rapid pentru toți actorii implicați în proces, precum și comunicarea între aceștia.

3.8 Evaluarea costurilor și beneficiilor din perspectiva dezvoltării durabile

Nu este cazul.

3.9 Alte informații

Nu este cazul.

Secțiunea a 4-a

Impactul financiar asupra bugetului general consolidat atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani), inclusiv informații cu privire la cheltuieli și venituri.*)**

- în mii lei (RON) -

Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
4.1 Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:	Nu este cazul.	-	-	-	-	-
a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit	-	-	-	-	-	-
b) bugete locale i. impozit pe profit	-	-	-	-	-	-

c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări	-	-	-	-	-	-
d) alte tipuri de venituri (se va menționa natura acestora)	-	-	-	-	-	-
4.2 Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:	-	-	-	-	-	-
a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal bunuri și servicii	-	-	-	-	1	-
b) bugete locale: i. cheltuieli de personal **ii.** bunuri și servicii	-	-	-	-	-	-
c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal bunuri și servicii	-	-	-	-	-	-
d) alte tipuri de cheltuieli (se va menționa natura acestora)	-	-	-	-	-	-
4.3 Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat	-	-	-	-	-	-
b) bugete locale	-	-	-	-	-	-
4.4 Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare	-	-	-	-	-	-
4.5 Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare	-	-	-	-	-	-

4.6 Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor şi/sau cheltuielilor bugetare	

4.7 Prezentarea, în cazul proiectelor de acte normative a căror adoptare atrage majorarea cheltuielilor bugetare, a următoarelor documente:

a) fişa financiară prevăzută la art. 15 din Legea nr. 500/2002 privind finanţele publice, cu modificările şi completările ulterioare, însoţită de ipotezele şi metodologia de calcul utilizată;

Nu este cazul.

b) declaraţie conform căreia majorarea de cheltuială respectivă este compatibilă cu obiectivele şi priorităţile strategice specificate în strategia fiscal-bugetară, cu legea bugetară anuală şi cu plafoanele de cheltuieli prezentate în strategia fiscal-bugetară.

Nu este cazul.

4.8 Alte informaţii

Nu este cazul.

Secţiunea a 5-a:

Efectele proiectului de act normativ asupra legislaţiei în vigoare

5.1 Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ

Ministerul Cercetării, Inovării şi Digitalizării aprobă:

- membrii comisiei de evaluare, prin ordin;
- regulamentul de organizare şi funcţionare al comisiei de evaluare, prin ordin;
- ghidul evaluatorului, prin ordin.

5.2 Impactul asupra legislaţiei în domeniul achiziţiilor publice

Nu este cazul.

5.3 Conformitatea proiectului de act normativ cu legislaţia UE (în cazul proiectelor ce transpun sau asigură aplicarea unor prevederi de drept UE).

Nu este cazul.

5.3.1 Măsuri normative necesare transpunerii directivelor UE

Nu este cazul.

5.3.2 Măsuri normative necesare aplicării actelor legislative UE

Nu este cazul.

5.4 Hotărâri ale Curţii de Justiţie a Uniunii Europene

Nu este cazul.

5.5 Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente asumate Nu este cazul.
5.6. Alte informații Nu este cazul.
Secțiunea a 6-a: **Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ**
6.1 Informații privind neaplicarea procedurii de participare la elaborarea actelor normative Nu este cazul.
6.2 Informații privind procesul de consultare cu organizații neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate. Proiectul de act normativ a fost supus consultărilor publice în perioada ..... - ..... , în conformitate cu prevederile Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată, și ale Hotărârii Guvernului nr. 831/2022 pentru aprobarea Normelor metodologice de aplicare a Legii nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică. Ca urmare a acestor consultări a rezultat cadrul strategic consolidat al actului normativ.
6.3 Informații despre consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale Nu este cazul.
6.4 Informații privind puncte de vedere/opinii emise de organisme consultative constituite prin acte normative Nu este cazul.
6.5 Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ Se solicită avizul. b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării Nu este cazul. c) Consiliul Economic și Social Se solicită avizul. d) Consiliul Concurenței Nu este cazul. e) Curtea de Conturi

Nu este cazul.
6.6 Alte informații Nu este cazul.
Secțiunea a 7-a: **Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ**
7.1 Informarea societății civile cu privire la elaborarea proiectului de act normativ Au fost întreprinse demersurile legale prevăzute de art. 7, alin. (1) din regulamentul privind procedurile, la nivelul Guvernului, pentru elaborarea, avizarea și prezentarea proiectelor de documente de politici publice, a proiectelor de acte normative, precum și a altor documente, în vederea adoptării/aprobării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 561/2009, precum și demersurile prevăzute de Legea nr. 52/2003 privind transparența decizională în administrația publică, republicată. Prezentul proiect de act normativ a fost publicat pe site-ul Ministerului Cercetării, Inovării și Digitalizării, la adresa https://www.mcid.gov.ro/transparenta-decizionala-2/, fiind supus consultărilor publice în perioada .... - .....
7.2 Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice. Nu este cazul.
7.3 Alte informații Nu este cazul.
Secțiunea a 8-a: **Măsuri privind implementarea, monitorizarea și evaluarea proiectului de act normativ**
8.1 Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ Nu este cazul.
8.2 Alte informații Nu este cazul.

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de ***Hotărâre pentru aprobarea Normelor metodologice privind evaluarea performanței pentru integrarea activității de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică a organizațiilor de cercetare, precum și pentru stabilirea criteriilor specifice de desemnare a experților evaluatori prevăzute la art. 19 din Legea nr. 25/2023 privind integrarea voluntară a organizațiilor de cercetare, dezvoltare și inovare din România în Spațiul European de Cercetare, precum și pentru modificarea Ordonanței Guvernului nr. 57/2002 privind cercetarea științifică și dezvoltarea tehnologică,*** pe care îl supunem spre adoptare Guvernului României.

Inițiator:

MINISTRUL CERCETĂRII, INOVĂRII ȘI DIGITALIZĂRII,

pentru Bogdan-Gruia IVAN

Victoria-Ivonne SAGHIU

Secretar general